

СКАЗ: ЩО ВАРТО ЗНАТИ І ЯК УБЕРЕГТИСЯ

Сказ — це гостре особливо небезпечне вірусне захворювання усіх теплокровних тварин і людини, спричинене нейротропним вірусом сказу (англ. Rabies virus) із роду *Lyssavirus*. Характеризується розвитком своєрідного енцефаліту зі стрімким пошкодженням центральної нервової системи і завжди закінчується смертю.

Причини сказу і шляхи передавання інфекції

Джерелом та резервуаром збудника сказу є усі теплокровні тварини, з яких найбільш небезпечні для інфікування людини м'ясоїдні (дикі та домашні). Людина може інфікуватися збудником сказу від хворої на сказ тварини через:

- укусу;
- подряпину та мікроушкодження шкіри;
- потрапляння контамінованої збудником сказу слини на слизові оболонки.

У контактний спосіб людей найчастіше інфікують коти й собаки. В дикій природі — головним джерелом збудника сказу є червоні лисиці.

Серед свійських тварин особливу небезпеку становлять безпритульні тварини, зокрема собаки, для яких укусу є інстинктивною реакцією для захисту території, членів зграї або здобуття їжі. В останні роки збільшилась роль котів, які нерідко мають спільні з лисицями території лову мишей, досить часто хворіють на сказ також сільськогосподарські тварини (ВРХ та ДРХ).

Симптоми сказу

У людини інкубаційний період сказу, як правило, триває від 7 днів до 3 місяців, але може збільшуватися до 1-го чи 3-х років, залежно від низки факторів:

- місця, кількості й глибини укусів (найнебезпечніші укуси в обличчя та голову загалом);
- кількості й активності вірусу, що потрапив у рану;
- віку постраждалого (діти вразливіші за дорослих).

Початкові симптоми сказу — підвищення температури та біль, а також незвичні або незрозумілі відчуття поколювання, пощипування чи печіння у місці пошкодження. Після появи симптомів захворювання практично завжди закінчується летально. У процесі поширення вірусу центральною нервовою системою розвивається прогресивне смертельне запалення головного і спинного мозку.

Є дві форми цього захворювання: активний і паралітичний сказ.

Для людей з активним сказом характерні гіперактивність, гідрофобія (боязнь води) та інколи аерофобія (боязнь протягів або свіжого повітря). Смерть настає за кілька днів у результаті зупинки роботи серця, дихання.

На паралітичний сказ припадає близько 30% усіх випадків захворювання у людей. Ця форма сказу триває довше за попередню із легшим перебігом. М'язи поступово паралізуються, починаючи з місця укусу чи подряпини. Повільно розвивається кома, і настає смерть.

Перша медична допомога після укусу

Якщо вас укусила чи обсливила тварина (особливо дика чи безпритульна) негайно зверніться до лікаря! Якщо тварина домашня, попросіть власника надати документи, що підтверджують її щеплення.

Коли лікар недоступний, ретельно промийте рану протягом щонайменше 15 хв мильною водою або мийними засобами та здійсніть обробку 70% розчином етилового спирту або 5% розчином йоду. Після цього неодмінно зверніться по медичну допомогу.

Обов'язковому щепленню підлягають люди:

- яких покусали скажені чи підозрілі на сказ тварини безпосередньо або через одяг навіть за найменших ушкоджень шкіри;

- покусані будь-якими дикими тваринами (навіть без підозри на сказ);
- подряпані підозрілими на сказ тваринами або в разі забризкування подряпин слиною таких тварин, потрапляння її на слизові оболонки;
- які зазнали будь-якого мікроушкодження шкіри під час роботи з хворими на сказ тваринами, патологічним матеріалом або транспортування трупів тварин для дослідження.

Курс профілактичної імунізації призначають людям, які професійно пов'язані з ризиком зараження сказом: ветеринарні фахівці, ловці собак, котів, мисливці, працівники лабораторій, які працюють з вірусом сказу тощо.

Що робити із твариною, підозрілою на сказ

Собаку, kota чи іншу тварину, яка покусала людей або тварин, слід негайно доправити до найближчої ветеринарної клініки для огляду й утримання під наглядом спеціалістів протягом десяти днів, у жодному разі їх не вбивати !

Стережіться безпритульних, а тим більше диких тварин, які не бояться самі до вас підійти. Якщо вас укусила чи лизнула безпритульна або дика тварина, негайно зверніться до лікаря! Зволікання може коштувати життя!

Новоукраїнський районне управління Головного управління
Держпродспоживслужби в Кіровоградській області